

 Aktualności

 Konferencje, debaty, spotkania

Seminarium online: Polska i świat po pandemii: Rozwój i kultura

Autor: [Andrzej Klimczuk](#)

Dodano: 8.06.2020

urządzenia. Przypominamy, że można samodzielnie zarządzać plikami cookies, zmieniając ustawienia przeglądarki. Więcej informacji na ten temat w naszej polityce prywatności.

Zgadzam się

Polityka prywatności

Pandemia COVID-19 spowodowała istotne zmiany w funkcjonowaniu społeczeństwa. Wirus odcisnął głębokie piętno, nie tylko na gospodarce, stosunkach międzynarodowych czy relacjach społecznych, ale także na instytucjach kultury. Ponadto zmusił do przewartościowania i nowego oszacowania przyjętych wcześniej programów rozwojowych.

Podczas dziesiątego spotkania, z cyklu Polska i świat po pandemii, które odbyło się 3 czerwca 2020 r. poruszono temat wyzwań stojących przed polityką kulturalną i polityką rozwoju. Debatę moderował prof. Andrzej Zybala – kierownik Katedry Polityki Publicznej SGH, a wśród zaproszonych gości byli nie tylko eksperci z SGH, ale także z innych ośrodków akademickich.

W pierwszej części, uczestnicy seminarium postanowili przyjrzeć się sytuacji w sektorach kultury i kreatywnych, które w ostatnich latach zostały uznane za kluczowe dla budowy kapitału kulturowego i społecznego, a w konsekwencji za przyczyniające się do wzrostu gospodarczego. Druga część spotkania została poświęcona polityce rozwojowej, a

szczególnie zmianą w programach pomocy rozwojowej i strategiach rozwoju w poszczególnych krajach i regionach świata.

Czy w Polsce kultura się liczy?

Podczas swojego wystąpienia dr Anna Anetta Janowska z Katedry Polityki Publicznej SGH wygłosiła referat pt. „Kultura się (nie) liczy”. Tytuł prezentacji nawiązywał do programu Narodowego Centrum Kultury pt. „Kultura się liczy”, który został zainicjowany w 2010 r. i miał na celu oszacowanie wartości oddziaływania kultury na wzrost gospodarczy. Na samym początku pandemii, w marcu br., doszło do zamknięcia większości instytucji kultury, w tym odwołania m.in. setek wydarzeń, spektakli, pokazów i wystaw.

Jednocześnie można zauważyć, że sektor kultury był jednym z pierwszych „do wygaszenia” i jest jednym z „ostatnich do wybudzenia”.

Dr Janowska przywołała wystąpienie premiera Mateusza Morawieckiego z 15 kwietnia 2020 r., w którym sektor kultury został postawiony na równi z imprezami masowymi, a zakaz ich organizacji określony jako ograniczenie, które „nie nakłada aż tak bardzo dużych restrykcji na gospodarkę jako taką, a jednocześnie imprezy niosą ze sobą bardzo duże ryzyka” wobec czego zdecydowano o bardzo późnym, ponownym uruchamianiu instytucji kultury.

Zgodnie z szacunkami Centrum Badań nad Gospodarką Kreatywną z 2018 r. w sektorze kultury w Polsce zatrudnionych jest około 60 tysięcy artystów, twórców i wykonawców. Tymczasem według Głównego Urzędu Statystycznego sektor ten zatrudnia nawet około 300 tysięcy osób, a wkład do PKB wynosi 3,5%, a więc niewiele mniej niż np. hotelarstwo i gastronomia. Istotna jest także podatność sektora na kryzysy gospodarcze, z uwagi na strukturę zatrudnienia. Otóż szacuje się, że w sektorze tym aż 54% osób pracuje w oparciu o umowę o dzieło, 28% bez umowy, 15% w formie samozatrudnienia, 11% na umowach zlecenie, 11% na umowach o pracę, a 6% w oparciu o inne formy płatności za pracę (np. tantiemy, emerytura).

W ostatnich tygodniach Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego zapowiedziało możliwą pomoc dla sektora o wartości 4 mld zł, czyli prawie tyle, ile wynosi roczny budżet tego resortu. Tarcza antykryzysowa objęła w szczególności trzy obszary pomocy: zwiększanie środków na pomoc socjalną, dodatkowe wsparcie na rozwój nowych form udostępniania kultury w sieci oraz na aktywizacje po przywróceniu działalności.

W pierwszym przypadku przedsiębiorstwa zajmujące się kulturą, osoby prowadzące jednoosobową działalność gospodarczą w sektorze kultury oraz zatrudnione na podstawie umów cywilno-prawnych, mogły otrzymać wsparcie państwa na pokrycie 40% wynagrodzenia pracowników oraz jednorazową wypłatę środków do wysokości 80% minimalnego wynagrodzenia.

W drugim przypadku stworzono program dotacyjny i program stypendialny, wspierający twórczość w internecie „**Kultura w sieci**” (wsparcie otrzymało 2223 artystów i 1282 beneficjentów instytucjonalnych). W trzecim przypadku zapowiedziano program dotacyjny rekompensujący straty dla kultury, który zostanie uruchomiony po zakończeniu epidemii.

Ponadto wprowadzone zostały: zmiany w ustawie o kinematografii m.in. wspierające premiery filmowe na platformach VOD i w internecie; zmiany w ustawie o zachętach do produkcji audiowizualnych, które wydłużają terminy i uproszczają procedury; elastyczne podejście do realizacji i rozliczania zadań; oraz zwiększenie zakresu pomocy socjalnej dla pracowników sektora kultury.

Dr Janowska wspomniała także o wstępnych wynikach badań własnych, prowadzonych z wykorzystaniem wywiadów jakościowych z artystami oraz wskazała na skalę wsparcia dla sektora kultury w krajach sąsiednich (np. 9,75 mln EUR na Litwie i 27,3 mln EUR w Republice Czeskiej). Zdaniem badaczki w kontekście pandemii w Polsce zasadne są: przyjęcie ustawy o statusie artysty zawodowego, rozszerzenie listy nośników i opłaty reprograficznej (np. od wykorzystania treści kulturalnej na smartfonach i tabletach) oraz dalsza praca nad zmianą postrzegania kultury jako kosztu i przejście do postrzegania jej jako inwestycji, która przynosi szerokie korzyści dla społeczeństw i gospodarek.

Rozwój w czasach pandemii

Podczas seminarium głos zabrał także prof. Filip Kaczmarek z Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu, który przedstawił referat pt. „**Skutki pandemii dla globalnej**

agendy rozwojowej”. W pierwszej kolejności przypomniał konstrukcję aktualnych Celów Zrównoważonego Rozwoju do 2030 roku (Sustainable Development Goals; SDGs), koordynowanych przez Organizację Narodów Zjednoczonych (ONZ).

Zwrócił uwagę, iż przyjęto 17 celów głównych, określających obszary interwencji, takich jak np. „koniec z ubóstwem”, „zero głodu”, „dobre zdrowie i jakość życia”, czy też „działania w dziedzinie klimatu” obejmujących 169 celów szczegółowych oraz ponad 300 wskaźników. Prof. Kaczmarek przypomniał, że agenda ma charakter deklaracji woli, tzn. nie jest wiążąca prawnie dla państw i zależy od ich własnego zaangażowania we wdrażanie celów. Przybliżył również aktualny stan realizacji tych celów.

Globalna prognoza Banku Światowego dotycząca skrajnego ubóstwa (część populacji żyjąca za mniej niż 1,9 USD dziennie) sprzed pandemii COVID-19 wskazywała na ubóstwo 7,8% ludności świata. Aktualnie zaś prognozuje się poziom 8,6% w 2020 r. Pandemia COVID-19 prawdopodobnie spowoduje zatem pierwszy wzrost ubóstwa na świecie od 1998 r. i w samym 2020 r. koronawirus zwiększy liczbę ludzi żyjących w skrajnym ubóstwie o 49 milionów. Ponadto, chociaż Afryka Subsaharyjska do tej pory została stosunkowo mniej dotknięta wirusem z perspektywy stanu zdrowia populacji, to będzie regionem świata, który najbardziej ucierpi z powodu zwiększenia skrajnego ubóstwa.

Prognozy ONZ

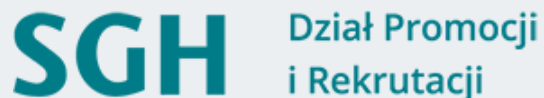
ONZ zakłada, że konsekwencje pandemii i globalnej recesji będą katastrofalne dla wielu krajów rozwijających się i zatrzymają ich postępy w realizacji SDGs. Według Programu Narodów Zjednoczonych ds. Rozwoju (UNDP) kraje rozwijające utracą dochody o wartości 220 mld USD. Konferencja Narodów Zjednoczonych ds. Handlu i Rozwoju (UNCTAD) apeluje o wsparcie tych państw kwotą 2,5 biliona USD, przy czym 1 bln powinien zostać udostępniony na zwiększenie płynności finansowej, 1 bln długów krajów rozwijających się powinien zostać umorzony w tym roku, zaś 500 mld powinno zostać przekazane na rzecz odbudowy systemu ochrony zdrowia i wydawanych jako dotacje.

Prof. Kaczmarek wskazał ponadto szereg potencjalnych zagrożeń dla realizacji SDGs: (1) skoncentrowanie rządów na własnym państwie narodowym (jego celach i zadaniach); (2) obniżenie Oficjalnej Pomocy Rozwojowej (Official Development Assistance; ODA) i innych

źródeł finansowania rozwoju; (3) osłabienie systemu globalnej współpracy; (4) zmiana priorytetów, kosztem znaczenia rozwoju ekonomicznego (recesja i zmniejszenie gospodarki w regionie Afryki Subsaharyjskiej, w tym produkcji rolnej); (5) przekierowanie funduszy przeznaczanych na badania naukowe (np. koronawirus zamiast malarii); oraz (6) podważanie wolnego rynku i poszukiwanie nowego paradygmatu rozwoju.

Zalecenia dla polityk publicznych

Na zakończenie badacz wskazał kilka wniosków, odnośnie kształtowania polityk publicznych. Po pierwsze, zasadne jest utrzymanie konceptu spójności polityki na rzecz rozwoju (Policy Coherence for Development; PCD). Po drugie należy dążyć do powstrzymania spadku oficjalnej pomocy rozwojowej. Po trzecie należy uznać znaczenie bezpieczeństwa żywnościowego na poziomie globalnym. Po czwarte należy zwiększyć zaangażowanie we współpracę na poziomie globalnym i multilateralizm.

Szkoła Główna Handlowa w Warszawie
al. Niepodległości 162
02-554 Warszawa
budynek G: pok. 146, 147
e-mail: gazeta@sgh.waw.pl

PISMO SZKOŁY GŁÓWNEJ HANDLOWEJ W WARSZAWIE

Wydanie internetowe
Serwis Gazeta SGH - Życie uczelni

- Redakcja portalu
- Informacje dla autorów

Wydanie drukowane
Gazeta SGH, Gazeta SGH Raport, Gazeta SGH
Insight

- Redakcja Gazety SGH
- Informacje dla autorów
- Patronat

TAGI

Insight PoProstuEkonomia konkurs
koronawirus Klub Partnerów SGH
Erasmus+ KES KNoP nagroda
rektor PoProstuFinanse KZiF
nowości wydawnicze CEMS student
KAE NAWA open access
Forum Dziekanatów kalejdoskop

SGH W MEDIACH SPOŁECZNOŚCIOWYCH

